

Neposredni gnoj.

Spisal Tone Kolenčkov.

Gnoj, ki ga učenjaki imenujejo „neposredni gnoj“, ne rodoviti zemlje tako, kakor navadni gnoj, marveč deluje po drugih potih. Tu sem šteje se posebno apno in mavec.

Apno.

Znabiti bi se kdo čudil, da apno med gnoj štejemo, a v resnici je dober gnoj. Apno pa mora biti živo, nikoli ne ugašeno. Apno razmleto se enakomerno po njivi potrese.

Namen tako potresenega apna je zemljo izboljšati. Zemlja ima mnogo kislin v sebi, katere so vsled tega nastale, da se voda ni mogla odtekat. Ako se hočemo prepričati, da zemlja ima res kislin, pogledajmo le, kaj na njej raste.

Mnogo slabih trav je gotovo znamenje, da so kisline v zemlji. Ko smo tak travnik z apnom potresli, bodo kmalu boljše trave rasti pričele zato, ker so se kisline z apnom združile in tako svojo moč izgubile. Zato pa apno ne bode na peščeni zemlji nikoli posebno koristilo, kajti v taki zemlji ni nikoli kislin, ker iz nje voda kaj lahko odteka.

Apno mora biti novo, to je, tako, da ni bilo dolgo v kaki shrambi, da še ni z zrakom preveč združeno.

Ako smo zemljo s živalskimi odpadki pognojili in potem še z apnom potresli, jo z njim močno izboljšamo.

Kdor hoče poskusiti tako gnojenje, ne bo se kesal, vsaj malo stane, a zemlja se močno izboljša.

Mavec.

Mavec ali sadra, po Vrtovcu škajola (gips) je zelo dober gnoj. Nekatero rastline jako veselo rastejo, ako smo jih s takim gnojem gnojili. Najbolj pa se prilaga detelji. Tega se vsakdo lahko prepriča. Naj vzame spomladi pest mavca in ga v podobi kake črke ali kakor koli po deteljišči potrese in prepričal se bode v jeseni, da je mavec zelo dober gnoj.

One rastline, ki so bile mavcane ali sadrane, veliko boljše rastejo memo drugih, in prav dobro bo videti znamenje, ki smo ga spomladi napravili, kamor smo mavec potresli.

A še veliko boljše je mavec iz nekega družega ozira. Pri napravljanji gnojnega kupa izvrstno dobro je, da se kup pogostoma z mavcem potrese; mavec se združi z bežečim amonijakom in ga v gnoju nazaj drži, s tem pa rodovitost gnoja zelo povikšuje. Na stot (cent) gnoja zadostuje dva funta. Mavceni gnoj je zemlji zelo tečna hrana.

Iz tega ozira je tudi dobro mavcati polje. Mnogo amonijaka se nahaja v zraku. Dež srka to tvarino iz zraka in jo zemlji donaša; toda od vode povžiti amonijak bi, ko bi voda zbežala, jako lahko v zrak zbežal. Ako je zemlja z mavcem potresena bila, združi se mavec z amonijakom, ki se ne more več zemlji odtegniti. Rastline prično vspešno rasti, kakor smo na detelji videli, in pridelek bode veliko večji.

Mavec ni drag, stot velja nekaj čez 6 gold., toraj vsak si zamore vsaj poskusiti tako gnojenje, ne bode mu žal poskušaje, marveč bode vedno raje to poskušnjo ponavljal in poslednjič bode vedno tako gnojl. Poskusite, gospodarji, ki mavca velike moči še ne poznate; zagotavljam vas, da boste mi hvaležni.

Sadna drevesa in cepiči

iz deželne sadjerejske šole na Slapu v vipavski dolini.

Da iz cenika, ki ga je vodstvo slapenske šole na svitlo dalo, sadjerejci zvedó ceno, po čim so ondi sadna drevesa in cepiči na prodaj, naj povzamemo iz njega na izbiro nekoliko vrstic.

Jabelk, res prav žlahnih, visoke rasti, nahajamo v ceniku 21 plemen, pritlikovcev pa 10, katerim cena je od 20 do 40 krajc.

Hrušek, isto tako žlahnih, pritličnih 10 plemen, po 25 krajc.

Češinj se dobi najboljih po ceni jabelk.

Tudi cepičev se dobi najžlahnejših plemen, po 2 krajc. cepič, 10 cepičev pa za 15 krajc.

Vsako drevo ima svoje pravo ime.

Močilnik za travnike.

Leta 1873. sem v „Novicah“ naznanil svoj stroj (mašino), s katerim voda v močilniku sama zatvornico (ventil) odpira, in kedar voda iz močilnika izteče po travniku, zatvornica zopet doli pade in močilnik zapre. Zdaj sem ta stroj toliko izboljšal, da je vsak njegov del tako narejen, da se lahko vsaksebi dene in da vse dele v močilniku mizar, kateri je pri kakem ribniku zatvornico videl, po priloženem obrisu lahko skupaj dene. Stane stroj zdaj okoli 8 gold., to je, ventil iz cinka in železa okoli 4 gold., dite in delo okoli 4 gld.

Kedar ta stroj po deželi bolj znan postane, se bo na Kranjskem 2 do 5 sto tisoč centov sená več pridelalo, na Koroškem in Štajarskem še več, kjer imajo več vodá itd.

Prosim častita vodstva vseh kmetijskih šol, da bi vsaj tak stroj blizo svoje učilnice vpeljala. Naj bi tudi učeniki na kmetih in grajščinski oskrbniki to storili.

Močilnik se naredi tako, kakoršni so bili ribniki pod Turnom pri Ljubljani, samo, da ima le 3—7 kvadratnih sežnjev in nasip je le 2 čevlja visok. Ni treba, da bi bil močilnik na štiri vogle; zna biti 1—2 čevlja širok in potem primerno dolg. Stroj se dene v močilnik, kakor je pri ribniku zatvornica.

Vsak stroj se bo že prvo leto izplačal. Stroj tehta okoli 41 funtov. Kdor hoče kaj več izvedeti, naj se pismeno do mene obrne, ali pa sam pride stroje gledati Škofja Loka meseca marca.

Š. Kosmač.

Gospodarske novice.

Vspehi vremenske telegrafije (Witterungstelegrafie) lansko leto.

Bralcem „Novic“ je znano, da je sl. ministerstvo kmetijstva ustanovilo lani na Dunaji zavod, ki je imel nalogo, kmetovalcem prerokovati vreme. Povabljeni so bile vse kmetijske družbe v dvojni cilj in konec, namreč naj v svojem okraji poiščejo izvedenih mož, ki bi v stanu bili po vremenskih razmerah različnih krajev razkladati vremenska preroštva, ki jih po telegrafu iz Dunaja vsak dan dobijo, — poleg tega naj pa tudi družbe vabijo kmetovalce na naročbo takih vsakdanjih vremenskih prerokovanj.

Kranjski kmetijski družbi se ni posrečilo več naročnikov dobiti razen enega, ki je pa pozneje tudi odpadel. Radovedni smo bili tedaj, ali bodo v drugih deželah kaj več kmetovalcev dobili, ki se oglašijo za prejemanje vremenskih prerokovanj.